

DRUŠTVO PLANINKA

S.A.A. Planinka
146 Redland Bay Rd.
Cornubia Qld. 4130
Avstralija
tel. 61(0)7 287 61 32

Tukajšnji rojaki so se začeli na sestankih in v privatnih domovih zbirati že leta **1952**, kjer so bile prve priprave za slovenski večer s plesom. Prireditveni odbor je zbiral in iskal svoje rojake po jugoslovanskih klubih in jih seznanjal s slovensko družbo. Leta **1955** je bilo ustanovljeno društvo Planinka s sprejetimi pravili in novim odborom. Na vseh prireditvah je bila razobešena slovenska zastava brez zvezde, kar je značilno za našo skupnost, ki je za časa komunizma hotela ohraniti samostojnost, četudi za ceno samovoljne izolacije. Društvo je leta 1977 kupilo zemljišče, ki mu še danes pravimo »hribček«, kjer smo leta 1985 zgradili slovenski dom, ki se je z leti dopolnjeval. Na hribčku stoji tudi lepo slovensko znamenje Marije Pomagaj z vzdanimi ploščami imen pokojnih rojakov Kraljičine dežele Qld-a, ki se tudi dopolnjujejo z novimi imeni. Poleg slovenskega doma stoji pokrito tristezno balinišče, ker je balinanje naš najljubši šport. Društveni prostori so odprti vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu. Članov je okoli 60. Leta 1981 je Društvo organiziralo slovensko šolo. Pouka se je udeležilo 11 otrok in je trajal eno leto. Predsednik društvenega U.O. je Vinko Čoper, podpredsednik Edo Andlovec, tajnica Albina Vah, blagajničarka Ivica Mitič in načelnik balinarjev Andrej Kirn. Naslov: S.A.A. Planinka 146 Redland Bay Rd. Cornubia Qld. 4130.

Radio 4 EB.

Slovenske radijske postaje so v Brisbanu že od leta 1979. Enourni program je ob sobotah zvečer. Več let je bil program tudi ob sredah, kar pa je bilo prenaporno. Vse delo je kot pri Društvu brezplačno. Poleg oddaj pa je treba sodelovati še pri vzdrževanju radijske postaje. Približno število poslušalcev je 300–600. Menjavajoči uredniki slovenskih oddaj so: Marica Podobnik, Anica Cuderman in Jože Vah. Konviner Robert Bizjak, tajnik Mirko Cuderman in blagajničarka Francka Barbis.

Naslov: Slovenian Radio Group 4 EB, P.O.Box 7300, East Brisbane 4169.

Slovenski narodni svet

Ustanovljen je bil leta 1990. Največji pomen združenja je prišel do izraza ob osamosvojitvi Slovenije. SNS Qld. je močno agitiral ob času plebiscita. Takoj, ko je bila

proglašena samostojnost, smo za popularizacijo nove Slovenije, prvi v Avstraliji priredili proslavo in povabili televizijske in časopisne novinarje in jih seznanili z novo Slovenijo. Bili smo uspešni, saj so TV poročila že isti dan uporabila našo proslavo po celi Avstraliji. Ob napadu na Slovenijo smo skupno s Hrvati demonstrirali v centru mesta Brisbane, kjer je bila zelo velika udeležba s številnimi gesli. Pisali smo protestna pisma vsem vodilnim in lokalnim zastopnikom tukajšnje vlade in časopisom ter jih seznanjali z našim položajem. Organizirali in odposlali smo nabirko za pomoč Sloveniji in beguncem.

Slovinci zunaj Brisbana

V drugih delih Qlda. in N. T. je premalo rojakov, da bi se organizirali v skupnost, razen na Zlati Obali, kjer že peto leto deluje **Gold coast bocce club Lipa**.

Snovanje Slovenske skupnosti v Brisbanu

Brisbanska Slovenska skupnost praznuje letos že visoke jubileje. Prilagam nekaj podatkov, ki bodo verjetno zanimali ne samo starejše rojake, ampak vse, ki se zanimajo za zgodovino slovenstva v Avstraliji.

G. Janez Primožič piše v društvenem glasilu Okrožnice:

Pred ustanovitvijo Planinke je bilo že več poskusov, da se tukajšnji Slovenci združijo v skupnost. Tako je bilo na sestanku dne 27. oktobra 1952 na domu pokojnega g. Cirila Vuga sklenjeno, da se z dosedanjimi prostovoljnimi prispevki priredi prvi Slovenski večer. Ta zamisel je bila uspešna s končnim dobičkom.

Jože Košorok pa poroča: 25. 7. 1954 se je zbrala skupina slovenskih rojakov pri Janezu Primožiču z namenom, da se ustanovi društvo v Brisbanu. Navzoči so bili: Ciril Vuga, Janez Primožič, Jože Košorok, Josip Fon, Stanko Sivec in Martin Šilec. Mesec dni pozneje smo zvedeli za Plutove v New Farm in jih povabili v sodelovanje. Z veseljem so se odzvali in odslej prevzeli glavno delo.

Zbrali smo se kakor omenjeno in ustanovili pripravljalni odbor, sami delavci in obrtniki. Janez Primožič je bil edini z ekonomsko srednjo šolo, ki je vedel, kako se sestavi odbor. Za predsednika sem predlagal Cirila Vugo, ki je z obotavljanjem sprejel, saj ni bilo kaj izbirati. Za tajnika Janeza Primožiča, za blagajnika so postavili mene. To je bil pripravljalni odbor, ki naj bi organiziral prvo večjo družabnost Slovencev v Brisbanu. Zato smo najeli malo sobo ob BAFS dvorani v prvem nadstropju na George St. Tone Kranjc je priskrbel pivo in klobase -kranjske-, ki so jih že takrat prodajali v Brisbanu, vendar ne tako dobre kot v Sloveniji. Za ples je poskrbel Stanko Smrdelj s svojo harmoniko. Jaz pa sem posodil radiogramofon in slovenske plošče. Na vratih pa naj bi dve dekleti pripenjali gostom rožmarinovo vejico s slovenskimi barvami, in pa seveda z vstopnino naj bi pokrili stroške večera. Predlog je tudi bil, naj bi za denar imeli še nadzorni odbor, v katerem so bili Stanko Sivec, Martin Šilec in Josip Fon.

Ko harmonikar ni mogel več igrati, smo plesali na plošče. Od nekod je prišel Legiša, ki je bil odlični harmonikar in nam še nekaj časa igral. Po zabavi je odšel in ga nismo več videli. Ta večer je bil res zabaven in precej novih rojakov smo spoznali. Plutovi so bili navdušeni, saj odkar so v Avstraliji, ata od leta 1926 in ostala družina od leta 1936, niso videli toliko Slovencev in Slovk.

Pri Lennonsu v hotelu - v -papu- smo se večkrat moški ob sobotah srečevali in debatirali o politiki in Društvu. Ker ni bilo akademika med nami, smo ugibali, kako bi ustanovili društvo. Neko soboto popoldan je Stanko privlekel pravila iz žepa in vzkliknil: Društvo ni društvo brez pravil. To je res, smo pomislili. Prebral je pravila, ki so se

nam zdela zelo učena in uradna. Proti temu res ni kaj. V svojem »Slovenskem kotu« smo glasno obravnavali pravila. V drugem kotu hotela pa so Slovaki tudi precej glasno govorili. V ta pub je zahajalo več emigrantov - New Australians, kot pa Avstralcev.

Stanko Sivec tudi lepo poroča v svojem uvodnem članku Glas Planinke, julij 1964 ... Prvi družabni večer, na katerega smo bili povabljeni vsi takrat znani rojaki v Brisbanu, je bil prirejen dne 21. avgusta 1954. V dvorani (BAFS) 331 George St. nas je bilo zbranih 40 odraslih in otrok. Za ta prvi javni družabni večer gre v prvi vrsti priznanje pokojnemu Cirilu Vugi kot prvemu ustanovitelju tukajšnje slovenske skupnosti. Odbor je potem priredil še dva večera, od katerih je zadnje silvestrovanje najlepše uspelo. Zanimivo je tudi dejstvo, ki ga omenja urednik Glas Planinke v istem jubilejnem članku, da je že takrat visela slovenska zastava brez zvezde na vseh slovenskih prireditvah.

Jože Košorok nadaljuje v svojem poročilu: Dokler sem bil še sam in Lojzke, moje bodoče žene še nisem poznal, sem večkrat obiskoval Primožičeve in Purgarjeve v Roclea. V Parri pa sem obiskoval Stankota in Bety Smrdel. Stanko je igral na harmoniko in smo se večkrat odzvali vabilu na družabni večer, kjer je bil navzoč tudi Jože Čarman. Ob igranju harmonike smo tudi zapeli. Zabaval nas je tudi z novim magnetofonom ter posnemal petje in govore. To je bilo za ta čas nekaj novega, saj smo to reč nekateri prvokrat videli in preizkušali. Na moj predlog smo zbrali nekaj denarja, mislim, da nekaj čez tri funte in jih poslali v Sydney patru Pivku za Misli, katere je prevzel od patrov Bena Korbiča in p. Klavdija Okorna. Naročnina za Misli je bila takrat en funt.

Naslednje leto v oktobru 1956 smo imeli prvo slovensko sv. mašo v Brisbanu oz. v Queenslandu, in sicer v Marijini cerkvi Peel & Marivale St. Ker so Plutovi pred leti živeli ob mostu Gray St. Bridge so poznali župnika v tej fari v South Brisbanu. Prosili so ga, naj nam posodi cerkev, v kar je z veseljem privolil. Po maši smo ga povabili na čajanko, kjer se je seznanil s Slovenci, za katere še nikoli ni slišal, saj smo bili vsi Jugoslavs. Od takrat so še vedno slovenske maše v tej Marijini cerkvi. Patru Pivku sem pisal in ga povabil v imenu naše skupnosti, da smo pripravljeni za njegov prihod.

Janez Primožič nadaljuje v Okrožnici: Takratni odbor ni imel pravil in se je imenoval »Prireditveni odbor«. Dne 28. novembra 1954 je bil širši sestanek vseh tukajšnjih Slovencev z namenom, da se izvoli Upravni, nadzorni in kulturni odbor. Predsednik je postal Ciril Vuga. V teku leta se je priredilo tri uspešne družabne večere, dokler se ni na sestanku 12. 2. 1955 sklenilo, da se odbor razide, imovina razproda in preostala gotovina pokloni dobrodelnemu društvu. Preden se je Prireditveni odbor razšel, je bilo ustanovljeno novo Slovensko društvo pod imenom Planinka 23. januarja 1955; ustanovitelja sta bila dosedanja člana Stanko Sivec in Mirko Rakušček. Spisala so se pravila, katera je širši sestanek z dnem 11. 2. 1955 odobril s tričetrtine navzočih. Plačujoči člani so postali šele s prvim marcem ter naj bi bil to rojstni dan Planinke. Za predsednika je bil izvoljen Franc Grčman.

Vsi ti dragoceni zapiski o začetku slovenskega združenja na tem delu sveta so toliko bolj pomembni, ker izražajo močno željo po domači družbi. Če upoštevamo toliko zaprek naše male skupine - nepoznanih ljudi, ki so iskali svoje rojake med Jugoslavani in tu in tam na veliko veselje našli Slovence med njimi. Tragična doba komunizma v rodni domovini je ovirala združevanje in tudi delovanje naše skupnosti. Toda vseeno smo vzdržali. Zato se mi zdi primerno, da širša javnost spozna težave in uspehe združevanja.